

Openingsrede van de voorzitter Mr. B. van Vloten gehouden op de 49e najaarsvergadering van de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging op 25 oktober 1973 te Renkum

Dames en heren,

Welkom aan deze maaltijd, die de inleiding vormt tot onze najaarsvergadering 1973. Vandaag houden wij onze 49e najaarsvergadering. Het wordt bijkans een traditie dat het openingswoord al tijdens de maaltijd wordt uitgesproken. Dat heeft ook zijn goede kanten. Eén ervan is dat het spreken aan tafel kort moet worden gehouden.

In het bijzonder mag ik onze nieuwe leden, drie in getal, verwelkomen. Als gebruikelijk, zal onze secretaris de namen straks bekend maken.

Onze vereniging betreurt het heengaan van twee harer leden:

— in juli overleed jhr. J. W. Loudon, beheerder van het landgoed "Valkenhorst" te Valkenswaard
— en op 10 september overleed ir. C. Staf, die een bijzonder belangrijke rol heeft gespeeld in de Nederlandse land- en bosbouw; een stimulerende persoonlijkheid is heengegaan.

Mag ik u verzoeken op te staan en enige ogenblikken aan hun nagedachtenis te wijden.

Een weinig voorkomende mijlpaal werd bereikt door de heer Gerbranda: op 4 september was hij zestig jaar lid van onze vereniging. Wij wensen hem nog vele gezonde jaren toe.

Naar aanleiding van enkele opmerkingen, die in vorige vergaderingen zijn gemaakt met betrekking tot de kosten van onze vergaderingen en excursies, heeft uw bestuur zich beraden. Er zijn verscheidene mogelijkheden om tot een zekere inkrimping van tijd en kosten te raken. Bijvoorbeeld eenmaal per jaar een vergadering plus excursie en eenmaal een vergadering van de studiekringcommissie of vergaderen en excuseren op één dag, of toch twee vergaderingen per jaar maar slechts aan één daarvan een excursie verbinden. Bij het punt rondvraag hopen wij op dit onderwerp terug te komen.

Het bestuur heeft zich afgevraagd of het Van Schermbeekfonds en het Van Disselfonds nog aan hun doel beantwoorden. Aan ons lid de heer Burger is gevraagd voorstellen uit te werken met betrekking tot de bestemming van deze fondsen indien tot opheffing zou worden besloten. Aldus is het wellicht mogelijk dat meer aan de doelstellingen wordt beantwoord dan thans het geval is.

In onze voorjaarsvergadering in het schilderachtige Gieten is een resolutie aangenomen, waarin is vervat de opvatting van onze vereniging met betrekking tot de te nemen maatregelen in verband met de gevolgen van de beide stormrampen. Die resolutie is ter kennis gebracht van alle betrokken instanties. Aan de Minister van Landbouw is gevraagd het bestuur in de gelegenheid te stellen een mondelinge toelichting te geven. Omdat de meeste punten van de resolutie waren terug te vinden in de verlangens van het Boschap, neergelegd bij de Minister en bij de directie van het Staatsbosbeheer, is de mogelijkheid tot het voeren van rechtstreeks overleg met de Minister nog open gelaten.

De secretaris van het bestuur heeft zitting in de commissie ad hoc stormramp, ingesteld door het Boschap. Daardoor is het bestuur in staat de ontwikkeling op de voet te volgen.

Het stemt tot voldoening te hebben mogen constateren dat de steunmaatregelen bij de ruiming van het stormhout overeenkomstig de wensen, uitgesproken in de voorjaarsvergadering, soepel zijn en nog worden gehanteerd. Zoals u ongetwijfeld bekend is, bestaat er een beroepsmogelijkheid bij de directeur van het Staatsbosbeheer indien men geen vrede heeft met de wijze waarop de bijdrage-regeling is toegepast en voor hen die gebruik hebben gemaakt van de zgn. drie-weken-regeling is de mogelijkheid van uitstel geopend.

Alhoewel een populatietoename van de dennescheerder niet overal kon worden voorkomen, hebben de getroffen maatregelen ongetwijfeld gunstig gewerkt. Naast het afdekken van stapels grenenhout met nylondoek tegen het uitvliegen van de dennescheerder is ook het inrichten van tijdelijke houtopslagplaatsen een voor de Nederlandse bosbouw interessant experiment.

Nog meer dan op de Veluwe heeft op de Utrechtse Heuvelrug de grote hoeveelheid gestreken grovedennehout tot een hechtere vorm van samenwerking geleid. Zo werd op het ontzandingsterrein van de spoorwegen bij Maarssen een gemeenschappelijk houtdepot ingericht, waar binnenkort ca. 15.000 m³ zal zijn opgeslagen. Ook de inzet van enkele ploegen goed getrainde buitenlandse arbeiders met

hun transportmateriaal mag niet onvermeld blijven. Kon op de excursie van de voorjaarsvergadering een wood-processor in bedrijf worden gezien, niemand kon bevroeden dat korte tijd later een onderhandse inschrijving inzake de inzet van een Zweedse houtsnoeimachine kon worden gehouden.

De vakgroep Bosbouwtechniek van de Landbouwhogeschool en de afdeling Bosarbeid en Techniek van het Bosbouwproefstation publiceerden in ons tijdschrift een literatuurstudie over het bewaren van hout, een publikatie die tegen de achtergrond van de november en april stormen nuttige informatie verschaft.

Hoewel de ruiming van het hout nog niet overal gereed is gekomen vond beraad plaats inzake gewenste maatregelen tot herstel van de zo gehavende bossen.

Het Bosschap heeft de Minister van Landbouw en Visserij desgevraagd een advies uitgebracht met betrekking tot het herstel van door de stormen vernielde bossen. Dit advies mondt uit in de vaststelling dat er een bijzondere herstelregeling zal moeten komen. In het kader van die regeling zal aldus het advies luiden:

a ten aanzien van herbepanting, rekening houdende met de kostenverhogende factoren die in het geding zijn bij herbebossing van stormvlakten een bijdrage van 90% moeten worden verleend in de werkelijk te maken kosten;

b ten aanzien van de omvorming tot natuurterrein een bijdrage moeten worden verleend in de kosten die met het oog op die omvorming moeten worden gemaakt, waarbij rekening kan worden gehouden met een zekere opbrengst van het strooisel in die gevallen dat omvorming tot heide plaatsheeft;

c integrale vergoeding moeten plaatsvinden voor het rechtzetten van zeer jonge opstanden en het verwijderen van scheefgewaaide opstanden of bomen in de leeftijdsklasse van vijf tot twintig jaar.

De herstelregeling zal ook toepassing moeten vinden ten aanzien van percelen die tengevolge van de storm nog zullen moeten worden gekapt. Essentieel is bovendien dat de toe te kennen bijdragen niet op een bepaald niveau worden gefixeerd, maar van jaar tot jaar aangepast in het licht van het dan geldende loon- en prijsniveau. Dit is noodzakelijk, omdat de uitvoering van de herstelwerkzaamheden zich noodgedwongen over een aantal jaren zal uitstrekken. Zouden de bijdragen worden gefixeerd dan zou tengevolge van de inflatie de praktische waarde van de regeling zeer spoedig sterk verminderen.

Tenslotte wordt er in het advies op gewezen, dat herstel in de vorm van omvorming tot natuurterrein in de particuliere sfeer pas dan werkelijk zal worden gestimuleerd, indien een natuurterreinbijdrage in het vooruitzicht wordt gesteld.

Bij punt 7 van de agenda zal nader op dit onder-

werp worden ingegaan. De heer Den Hartog, secretaris van het Bosschap, is bereid een toelichting te geven ter inleiding van agendapunt 7.

De werkzaamheden van de commissie meerjarenplan bosbouw, beter bekend als de commissie Thurlings, waarin bosbouwvereniging en Bosschap nauw samenwerken, vorderen snel. Verwacht mag worden dat het rapport van de commissie op korte termijn zal verschijnen.

Op 25 september j.l. organiseerde het Bosschap een excursie per heliocopter voor leden van de vaste commissies voor Landbouw en Visserij en voor CRM uit de Tweede Kamer over de Veluwe, ten einde de aandacht van deze politici nog eens in het bijzonder te richten op de stormschade-problematiek op de langere termijn. Als voorzitter ontving ik een uitnodiging voor deze excursie. Tot mijn spijt was ik verhinderd. Onze vice-voorzitter heeft deze tocht meegemaakt.

Door het Bosschap is bij die gelegenheid de noodzaak onderstreept van de invoering op korte termijn van een instandhoudingsbijdrageregeling, naast de bestaande openstellingsbijdrageregeling, die op lange termijn kan doorwerken en mede kan leiden tot verbeteringen in de beheerssituatie.

Hierop aansluitend is het interessant te lezen wat het persbericht van het Ministerie van Landbouw d.d. 18 september j.l. over particulier bosbezit opmerkt:

Landbouwbegroting 1974; particulier bosbezit blijft gewenst

Het aankoopbeleid van de overheid is gericht op de verwerving van boselementen en natuurterreinen, die uit hoofde van hun algemene belang of door een acute bedreiging noodzakelijk in beheer moeten worden overgenomen: Ter bevordering van de gewenste differentiatie in beheersvormen blijft bos in particulier eigendom gewenst, o.a. omdat het als complement kan fungeren op de taken van de overheid.

Dit o.m. blijkt uit de Memorie van Toelichting op de begroting 1974 van het Ministerie van Landbouw en Visserij.

Ook lagere publiekrechtelijke organen, met name de gemeenten, moeten hun taak bij de instandhouding van bos en landschap blijven vervullen. Het beleid ten aanzien van de bestaande bossen zal de komende jaren dan ook tevens moeten worden gericht op het stimuleren van doelmatig beheer bij particulieren en lagere overheden. Gezien de veelal kleinschalige eigendomstoestand is samenwerking van betrokkenen in het kader van plantsoenvoorziening, werkuitvoering en houtafzet - zoals hiervoor aangeduid - dringend gewenst.

Overwogen wordt de bestaande regelingen "Bos-

lijdragen openbare lichamen" en "Bosbijdrage particulieren" te herstructureren. De bedoeling is hierbij dat enerzijds de financiële tegemoetkoming voor de eigenaren wordt vergroot en schadelijke handelingen als strooiselroof en ontzanding worden tegengegaan, maar anderzijds samenwerkingsverbanden en een deskundig beheer worden aangevoerd. Op de Veluwe en op de Utrechtse Heuvelrug zijn voor zulke lichamen reeds aanzetten aanwezig.

Ook het Staatsbosbeheer besteedt in zijn jaarverslag over 1972 grote aandacht aan het Nederlandse landschap, dat gevaar loopt zijn karakteristieke eigenschappen te verliezen.

Er wordt meer belangstelling van de plaatselijke bevolking gevraagd voor de bossen in gemeentelijke eigendom. In het kader van gespreide eigendom nemen deze bossen een geheel eigen positie in, maar dit komt helaas niet altijd tot uitdrukking in een juist beheer. Het is van het grootste belang dat in deze tijd van bewustwording op allerlei gebied voor bos en landschap de geëigende plaats wordt bereikt.

In aansluiting daarop is het goed meer aandacht te vragen voor de oude bomen uit onze dorpen en steden, langs onze wegen en in parken. Een meer zorgvuldige behandeling zou kunnen worden bereikt door het intijds aanplanten van nieuwe bomen, die te zijner tijd de functies van de oude kunnen overnemen, aldus vermijdt dat het oude bestand zonder meer wordt geveld ten behoeve van de verjonging.

In de voorjaarsvergadering is reeds melding gemaakt van de op handen zijnde reorganisatie van het Bosbouwproefstation.

Gezien de ontwikkelingen is er een grote vraag naar meer onderzoek op het terrein van de landschapskunde en de landschapsbouw. In samenwerking met instellingen voor universitair onderwijs wordt in dit verband reeds aan verscheidene projecten gewerkt.

Het is evenwel noodzakelijk op korte termijn te komen tot een meer gerichte en gecoördineerde aanpak van het landschapskundig onderzoek. Om dit te bereiken wordt het Bosbouwproefstation gereorganiseerd en omgevormd tot een instituut voor bosbouwkundig en landschapsbouwkundig onderzoek. Daarbij zal de stichtingsvorm worden opgeheven. Vooruitlopende op de vele nieuwe ontwikkelingen achtte ir. J. F. Wolterson, gezien zijn staat van dienst, het raadzaam zijn functie als directeur van het Bosbouwproefstation per 1 juli 1973 neer te leggen. Hij werd met ingang van diezelfde datum opgevolgd door ir. A. J. van der Poel.

Het is opvallend dat de laatste maanden de discussie over milieu en natuurbehoud uitmondt enerzijds in een heroriëntatie (bijv. afsluiting Oosterschelde en afwatering van Oost Groningen) en

anderzijds in een toeneming van het onderzoek naar de problemen rond de vervuiling van bodem, water en lucht.

Het komt ons nuttig voor ook bestaande plannen kritisch te blijven beschouwen en indien nodig bij te sturen.

Een paar aspecten van de gevolgen van de twee stormrampen verdienen nog aandacht:

in de eerste plaats de ontwikkeling van de dennescheerder en in de tweede plaats de toestand van de geselecteerde zaadopstanden.

De dennescheerder heeft zich niet alleen in het hout van de novemberstorm maar ook in dat van de aprilstorm weten te ontwikkelen. Ook aprilhout, liggend aan de stob, is niet vrij van aantasting gebleven. De eerste jonge kevers uit het novemberhout verschenen eind juni, die uit het aprilhout enkele weken later.

Daar veel hout niet tijdig kon worden geruimd of beschermd, zal de verzorging van de staande opstanden dit najaar en de komende winter veel aandacht moeten krijgen (ruimen van alle kwijnende bomen voor maart en het leggen van vangstammen).

Dit ruimen van kwijnende bomen is niet alleen van belang in verband met de dennescheerder, maar eveneens in verband met de houtboorders *Xyloterus lineatus* en *Gnathotrichus materiarius*. *Ips typographus*, een zeer gevreesde bastkever in West-Duitsland werd dit jaar op enkele plaatsen in Nederland aangetroffen (Schoonlo, Dwingelo); tot nu toe nog alleen in afgezaagde en opgewerkte fijnsparren van de novemberstorm en in zeer lichte mate. De verdere ontwikkeling van de kever zal door het Bosbouwproefstation nauwkeurig worden gevolgd.

Betreffende de *Hylobius* problematiek is door het Boschap een nota samengesteld met betrekking tot maatregelen die zouden kunnen worden genomen ter voorkoming van beschadigingen van jonge bebossingen door de grote dennesnuitkever (*Hylobius abietis*).

De twee stormen hebben de geselecteerde zaadopstanden van groveden gedecimeerd. Met grote voortvarendheid is echter de kegelogst van deze omgewaaide zaadopstanden uitgevoerd door de Heidemaatschappij en het Staatsbosbeheer, zodat thans rond 800 kg selectie A zaad van groveden in Nederland aanwezig is.

Hiermee is voor een reeks van jaren de verkrijgbaarheid gegarandeerd van uitgangsmateriaal van de allerhoogste kwaliteit voor de nieuwe generaties grovedennenbos.

De abnormaal grote hoeveelheden stormhout, zowel in ons land als ook in West-Duitsland, hebben de markt voor spaanplaathout en in het begin ook de markt voor zaag- en kisthout en voor papierhout ontwricht.

In het voorjaar 1973 bleek tot onze verrassing

een tekort aan zaaghout te zijn ontstaan. De prijzen van gezaagd hout stegen soms met 50% en meer. Ook de prijzen van sommige cellulose- en papier-soorten trokken sterk aan.

Voor sortimenten als papierhout, zaaghout en paalhout zijn thans de prijzen teruggekeerd op het niveau van vóór de storm; voor zaaghout lijkt een verdere stijging tot de mogelijkheden te behoren. Voor spaanplathout evenwel is geen herstel tot de prijzen van vóór de storm te verwachten voor en aler de massale hoeveelheden in West-Duitsland, in het bijzonder Niedersachsen, zijn afgevoerd en de gehele bedrijfstak betere rendementen oplevert.

Verwacht wordt dat eind 1973 1.000.000 van de 1.500.000 m³ inlands stormhout zal zijn afgevoerd. Ongeveer 150.000 m³ zal in depots worden opgeslagen. Er resteert derhalve nog ca. 350.000 m³, voornamelijk douglas en lariks. Indien de kwaliteit daarvan niet heeft geleden, behoeft de afzet van dit resterende gedeelte geen grote problemen op te leveren.

In 1974 zal ook weer hout van normale dunningen en van afrondingsvellingen op de markt moeten komen om een continuïteit in de marktvoorziening te waarborgen.

Enige maanden geleden is het structuurrapport van de Nederlandse papierindustrie gereedgekomen, waarbij als een van de knelpunten voor de ontwikkeling van deze industrie, naast de milieupolitiek, de grondstoffenvoorziening is genoemd. In het rapport is een uitgebreide beschouwing gewijd aan ontwikkelingen daarin, terwijl tevens een aantal suggesties is gedaan met betrekking tot het bosbouwbeleid in Nederland. Zo is aangedrongen op een onderzoek op korte termijn naar de mogelijkheden tot verbetering van de structuur van de houtmarkt, naar de kostprijsverwachtingen per houtsoort en naar de mogelijkheden tot vergroting van de doelmatigheid bij bosbouw en bosexploitatie. Aangedrongen is op een beheer, gericht op integratie van alle functies van het bos, terwijl tevens de bebossing van landbouwgronden in het kader van het landinrichtingsbeleid wordt bepleit.

De structuurcommissie achtte het gewenst dat onderzoek wordt verricht naar de verwerkingsmogelijkheden van momenteel niet of weinig gebruikte houtsoorten (lariks, douglas, e.a.), pleit voor een continuïteit in de houtafzet via meerjarige contracten en voor stimulering van de productiviteit van de bosbouw in het algemeen. In het rapport staat vermeld dat momenteel reeds meer dan 200.000 m³ Nederlands hout in de papierindustrie wordt verwerkt. Ten aanzien van het houtverbruik in de papierindustrie wordt de verwachting uitgesproken dat, op grond van milieueisen en op grond van toenemende grondstoffentekorten meer gebruik zal

worden gemaakt van mechanische pulp, een half-fabrikaat dat uit het oogpunt van milieu gemakkelijk in Nederland kan worden vervaardigd.

In verband met het wetsontwerp herstructurering wetenschappelijk onderwijs wordt ook door de Landbouwhogeschool een herprogrammering van het onderwijs voorbereid. De analyse van de onderwijsdoelstellingen geschiedt zowel op basis van enquêtes onder de studenten, de jongere afgestudeerden en een aantal werkgevers en deskundigen als - voor de studierichting Bosbouw - door vergelijking met onderwijsprogramma's van buitenlandse universitaire bosbouwopleidingen.

De vorige Minister van Onderwijs en Wetenschappen heeft een "Voorontwerp van wet ontwikkelingen hoger onderwijs" doen verschijnen met als doel de integratie van het wetenschappelijk en het hoger beroepsonderwijs. Deze materie is thans in discussie.

Met belangstelling zien wij tegemoet welke gevolgen beide wetten eventueel zullen hebben voor het toekomstige bosbouwonderwijs.

In dit verband is het interessant te vernemen dat de faculteit der landbouwwetenschappen het principe besluit heeft genomen een hoogleraar in de boshuishoudkunde te benoemen.

Tenslotte is nog vermeldenswaard dat in 1973 22 bosbouwstudenten hun ingenieursdiploma behaalden. In 1972 bedroeg het aantal 24 en in de vijf daaraan voorafgaande jaren gemiddeld omstreeks 10.

In mei werd te Wageningen een regionaal populierecongres gehouden, waaraan vele Westeuropese populieredeskundigen hebben deelgenomen. Het gebruik van verschillende klonen, de bruikbaarheid van het hout en de rol van de populier en de wilg bij de voorziening in de grondstof hout kwamen ter discussie. Mede dank zij de beperkte opzet werd het congres een groot succes.

Het door de FAO/ECE/ILO joint committee georganiseerde ergonomische seminar, dat gedeeltelijk van 13-18 oktober in ons land heeft plaatsgehad, verliep eveneens succesvol. Aan het seminar hebben ruim dertig vertegenwoordigers uit twaalf Europese landen deelgenomen.

Te midden van alle inspanningen om de gevolgen van beide stormrampen het hoofd te bieden, bood de herdenking van het 125-jarig bestaan van Schovenhorst een welkome gelegenheid tot bezinning. De uitbreiding van de werkstee in de vorm van een bescheiden informatiecentrum getuigt opnieuw van het bijzonder warme hart, dat de familie Oudemans bomen en bossen toedraagt.

Ik vertrouw erop dat onze vergadering van straks een bijdrage zal inhouden tot de instandhouding van onze bomen en bossen. Zo'n openingsrede wordt toch altijd weer te lang. Ik hoop dat u mij dat zult vergeven en ik wens u smakelijk eten.

Openingsrede van de voorzitter Mr. B. van Vloten gehouden op de 49e voorjaarsvergadering van de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging op vrijdag 2 mei 1975 te Nieuw Milligen

Dames en Heren,

Gaarne verwelkom ik u op onze 49e voorjaarsvergadering die wij midden in onze onvolprezen Veluwe houden. Eén dag slechts, omdat het bestuur meende dat het juist was rekening te houden met de excursie naar Denemarken die over enkele weken van start gaat en waaraan tot onze vreugde een groot aantal leden deelneemt. „Eén dag slechts” is niet gelukkig uitgedrukt, immers in één dag kan veel gebeuren. En er zal veel gebeuren, als wij ons aan het tijdschema houden. Voor onze huishoudelijke vergadering is anderhalf uur beschikbaar. Wellicht is het mogelijk op dat schema te winnen.

Onze vereniging verheugt zich in de aanmelding van nieuwe leden, negen in getal. Bij agendapunt 4 zullen hun namen worden bekend gemaakt.

Wij betreuren het verlies van drie onzer leden. In januari overleed de heer ir. J. Tenge te Amerongen, in februari is de heer K. W. Ledeboer te Enschede en in maart de heer ir. I. D. Sepers overleden. Ik verzoek u op te staan en enkele ogenblikken in stilte aan hun nagedachtenis te wijden.

Bij brieven van 3 februari 1975 heeft de Staatssecretaris van CRM aan de voorzitter van de Tweede Kamer aangeboden a) een nota betreffende nationale parken, b) een interimnota betreffende nationale landschapsparken en c) een nota betreffende de relatie tussen landbouw en natuur- en landschapsbehoud. Deze laatste nota werd aangeboden mede namens de Ministers van Landbouw en Visserij en van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

In eerstgenoemde nota wordt voorgesteld te komen tot nationale parken, die primair in verband met hun natuurwaarde dienen te worden veilig gesteld en die geen in cultuur en exploitatie zijnde gebieden omvatten. In de interimnota nationale landschapsparken worden gedachten ontwikkeld met betrekking tot de vorming van landschapsparken, waarin ook landbouwgronden en woonkernen kunnen voorkomen. Voorgesteld wordt tot een bepaald aantal proefgebieden te komen. De vraag rijst waarom niet met één proefgebied kan worden volstaan. Het gaat immers om de ervaring met een proefgebied als geheel en niet om verschillen in natuurlijke gesteldheid. De zogenaamde relatienota richt zich op de instandhouding en het

beheer van de uit een oogpunt van natuur- en landschapsbehoud waardevolle cultuurlandschappen hier te lande. Het is opvallend dat in de hierboven bedoelde nota's weinig aandacht wordt besteed aan de rol van de bosbouw welke rol steeds een zeer positieve is geweest, vooral ook met betrekking tot de landschapsvorming. Dat klemt temeer, omdat de laatste tijd de waarde die moet worden toegekend aan onze bossen en de instandhouding en de uitbreiding daarvan meer en meer aan de orde komt. Een sprekend voorbeeld is het rapport Thurlings. Welke gestalte zal worden gegeven aan het beleid met betrekking tot de bossen? Binnenkort wordt van de zijde van de Minister van Landbouw en Visserij de instelling verwacht van een „Interdepartementale Commissie inzake een visie op instandhouding en uitbreiding van het bosareaal”. Het is te hopen dat een zodanige visie binnen redelijke termijn tot stand zal komen en dat daarbij van substantiële inspraak van de zijde van de gehele bosbouwwereld gebruik zal worden gemaakt.

De poging om het samenwerkingsverband op de Veluwe op zinvolle wijze een grotere reikwijdte te geven lijkt te gaan slagen. Soepel samenspel en deskundige coördinatie zullen het ook voor kleinere beseigenaren de moeite waard maken om zich op de hoogte te stellen van de mogelijkheden.

Het Staatsbosbeheer herziet de opzet van de uitvoering van de bosbouwtaken. Per 1 april j.l. is daaraan in Gelderland uitvoering gegeven. In de kringen van het Staatsbosbeheer bestaat enige ongerustheid over de resultaten van de gesprekken die de bewindslieden van Landbouw en Visserij enerzijds en die van CRM anderzijds met elkaar voeren inzake de positie van de Natuurbeschermingsconsulenten bij het Staatsbosbeheer. Men kan zich terecht afvragen of twijfel aan de doelmatigheid van de huidige werkwijze uitsluitend kan worden weggenomen door de huidige structuur te veranderen. Het is te hopen dat een oplossing wordt gevonden die ook het Staatsbosbeheer past.

De in 1973 aangekondigde herstructurering van de bosbijdrageregelingen is in 1974 niet tot stand gekomen. Er wordt naar gestreefd in 1975 tot een geherstructureerde regeling te komen. Voor 1974 is een interimregeling getroffen, die inhoudt, dat de bedragen uit de bosbijdrageregeling met f 10,- per ha wor-

den verhoogd, terwijl de natuurterreinen die gelegen zijn binnen boscomplexen ten aanzien waarvan de bosbijdrage wordt toegekend, voor een bijdrage van f 20,- per ha per jaar in aanmerking kunnen komen. Deze regeling geldt zoals gesteld alleen voor 1974. Betreurd moet worden, dat deze interimregeling thans nog niet de Staatscourant heeft bereikt. Al verscheidene keren is in bosbouwkringen erop gewezen dat de instelling van een instandhoudingsbijdrage naast de bosbijdrage aanbeveling verdient. Natuurbeschermingsorganisaties ontvangen nu reeds circa f 70,- per ha per jaar naast de bosbijdrage.

Op 1 april heeft onze vereniging het Bosschap verzocht tot de instelling van een zaadcomité te willen overgaan. Een desbetreffend besluit is op 23 april j.l. tot stand gekomen. Deze instelling is het resultaat van de activiteiten van de werkgroep onder leiding van de heer Koster. Wij zijn deze werkgroep zeer erkentelijk voor het doeltreffende werk dat hij heeft verricht.

Op grond van de boswet kunnen kapverboden worden opgelegd. Dat is in 1971 gebeurd in Neede waar het ging om een gemeentelijke wegbeplanting. In de vorige maand zijn in het gebied rond Winterswijk twee kapverboden opgelegd ten aanzien van enkele kleine particuliere bosjes die onderdeel uitmaken van de begroeiing langs de Willinkbeek en de Kleine Beek.

Wordt het kappen dus wel eens tegengehouden, er zijn ook gebieden waar te weinig wordt gekapt. Op vele plaatsen blijft namelijk in toenemende mate het hakken van grienden en het maaien van riet, ruigten en (vochtige) hooilanden door particulieren achterwege met alle consequenties van dien voor natuur en landschap. Om het de natuurbeschermingsinstanties mogelijk te maken met de beschikbare middelen een zo groot mogelijk areaal van de genoemde terreintypen op adequate wijze te beheren worden naarstig de mogelijkheden tot mechanisatie van de verlaste werkzaamheden onderzocht. Dat geschiedt door het Instituut voor Mechanisatie, Arbeid en Gebouwen, door „De Dorschkamp”, het Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten.

Wat de houtmarkt betreft was het interessant te vernemen, dat Van Gelder Papier plannen heeft de krantenpapierproductie in Renkum te gaan concentreren, waarvoor een nieuwe machine zal worden aangeschaft. Voorts wil Van Gelder Papier zich in nog sterkere mate gaan richten op de verwerking van binnenlands en Westduits hout om zodoende binnen enkele jaren onafhankelijk te zijn van de import van hout uit overzeese gebieden. Er wordt ook gekeken naar de mogelijkheid om andere houtsoorten dan groveden en fijnspar te gebruiken.

In de afgelopen winter hebben naaldhoutzagerijen, papier-, spaanplaat- en boardfabrieken hun producties drastisch moeten beperken om het aanbod zo goed mogelijk aan te passen aan de vraag. Het lukte

slechts gedeeltelijk de bestaande prijzen te handhaven. Voor het meeste inlandse rondhout konden nog redelijke prijzen voor 1975 worden bedongen, maar er dreigt een marktoverschot te ontstaan doordat de industrie vertraagd afneemt. Door uitbreiding van de leveringen naar overzeese bestemmingen wordt getracht de ineenstorting van de prijzen tegen te gaan. Deze verschijnselen lijken eerder conjunctureel dan structureel, maar niettemin overschaduwden zij de huidige marktsituatie zozeer, dat ook de markten voor paal- en mijnhout zwak zijn.

Professor Hellinga zal per 1 september a.s. in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd zijn ambt als hoogleraar in de Houtteelt van de gematigde luchtstreken neerleggen.

Er bestaan plannen om in samenwerking met de Middelbare Bosbouwschool te Velp een praktisch gerichte middelbare bosbouwopleiding op B-niveau aan de Bosbouwtechnische School te Apeldoorn te verbinden. Deze plannen zijn bij de Directie Landbouw een gunstig ontvangst ten deel gevallen.

De Minister van Landbouw en Visserij ondertekende in november 1974 de beschikkingen, waarbij de stichting Bosbouwproefstation werd opgeheven en het Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en land-schapsbouw „De Dorschkamp” werd gesticht. Beide beschikkingen traden 1 januari 1975 in werking. De roepnaam van het instituut blijft „De Dorschkamp”. In het instellingsbesluit van het nieuwe Rijksinstituut staat o.a. vermeld, dat de directeur van het Staatsbosbeheer een programmacommissie benoemt, die hem moet adviseren omtrent het uit te voeren onderzoek. Tevens kunnen er één of meer wetenschappelijke begeleidingscommissies in het leven worden geroepen. Inmiddels zijn door de Directeur van het Staatsbosbeheer verscheidene instanties aangeschreven met het verzoek één of meer vertegenwoordigers voor deze programmacommissie aan te wijzen.

De dreiging van de agressieve stam van de iepenziekte, die in Engeland zulke desastreuze gevolgen voor het iepbestand heeft, was aanleiding een inventarisatie van het voorkomen van de iepenziekte in Nederland uit te voeren. Het onderzoek door de afdeling Pathologie en Resistentieonderzoek van „De Dorschkamp” heeft uitgewezen dat de agressieve stam vermoedelijk in de provincies Zeeland, Zuid-Holland en Gelderland nog niet voorkomt. Van een epidemisch optreden in de overige provincies is echter geen sprake. Wel blijft uiteraard waakzaamheid geboden. Om te voorzien in opvolgers van de 'Vegeta' en de 'Commelin', die zeer gevoelig zijn voor de agressieve stam, zijn door „De Dorschkamp” drie nieuwe selecties voor de handel vrijgegeven.

Het populierensortiment kreeg met de uitgifte van vijf *Populus nigra* klonen een waardevolle aanvulling. In juni zal in Spanje een zitting van de Internationale Populierencommissie van de FAO worden gehouden, waaraan ook een aantal vertegenwoordigers uit

Nederland zal deelnemen.

Alvorens deze opening te besluiten zou ik graag namens onze vereniging en ongetwijfeld ook namens u allen persoonlijk, ir. Woltersson willen gelukwensen

met zijn koninklijke onderscheiding. Hij is benoemd tot officier in de orde van Oranje Nassau.

De vergadering is geopend.

Verslag van de 49e voorjaarsvergadering van de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging gehouden op 2 mei 1975 te Nieuw Milligen

Met het uitspreken van zijn rede opent de voorzitter om 9.00 uur de vergadering. Enige ogenblikken van stilte worden in acht genomen na het vermelden van de leden die in de afgelopen periode zijn overleden, te weten: K. W. Ledebor, ir. I. D. Sepers en ir. Joh. Tenge. Aanwezig zijn ruim 80 leden.

— De notulencommissie, bestaande uit: N. W. J. Borsboom, S. P. Visser en H. M. van der Hout heeft behoudens enkele redactionele wijzigingen, zijn goedkeuring gehecht aan de notulen.

— In de commissie ter verifiëring van de notulen van de 49e voorjaarsvergadering worden benoemd:

F. B. van der Hoeven, G. Kuipers en C. J. Vos.

— De secretaris deelt mee, dat bericht van verhindering is ontvangen van: M. Bol, T. Jurriaanse, P. E. de Wit en H. A. van der Meiden.

— Sinds de najaarsvergadering traden tot de vereniging de volgende nieuwe leden toe: ir. P. L. Noelmans, G. H. Ch. Kiel, jhr. ir. W. H. J. de Beaufort, Ing. E. J. Dik, J. H. Mazier, J. J. E. Kortman, ir. Th. A. J. Vette, Ing. G. Odenthal en drs. J. W. J. van Nunen.

— 8 leden zegden in dezelfde periode hun lidmaatschap op.

— Namens de KNBV heeft J. L. Guldemond plaatsgenomen in de Nationale Populieren Commissie in de vacature, ontstaan door het overlijden van W. J. Weidema.

— Voor de excursie naar Denemarken hebben zich 52 leden opgegeven; de voorbereidingen verlopen naar wens.

— Namens de kascommissie deelt W. E. Meijerink mee, dat kas en boeken van de penningmeester in orde zijn bevonden.

— Aan de hand van de rekening van lasten en baten over 1974 en de balans per 31 december 1974 geeft de penningmeester een toelichting op de cijfers.

— Dankzij duidelijk hogere inkomsten uit advertenties en publikaties dan begroot en dankzij lagere kosten voor het tijdschrift kan een batig saldo worden verkregen van bijna f 16.000,-. Voor het lopend jaar wordt een dergelijk saldo niet verwacht.

— Besloten wordt het saldo toe te voegen aan de reserve.

— Op voorstel van het bestuur besluit de vergadering een deel van het saldo te bestemmen voor de

uitgave van een nieuw ledenboekje, alsnog een uitkering te doen van f 1.000,- aan de museumcommissie en de mogelijkheden na te gaan tot heruitgave van het boek Boomzaden.

— In de plaats van mej. M. Goosen, die reglementair aftreedt, wordt J. L. Volmuller benoemd in de kascommissie.

— Uitvoerig wordt gediscussieerd over het bestuursvoorstel om het mogelijk te maken lidmaatschap en abonnement op het tijdschrift, voor hen die ouder zijn dan 65 jaar, van elkaar los te koppelen.

Eenzijds blijkt waardering te bestaan voor het feit, dat het bestuur een voorstel doet ten behoeve van de gepensioneerden, anderzijds krijgt het ingediende voorstel weinig steun vanuit de vergadering, omdat lidmaatschap en tijdschrift als een integraal geheel worden gezien. In de najaarsvergadering zal het bestuur met een nieuw voorstel komen.

— H. M. Heijbroek stelt namens de redactiecommissie de vergadering de discussie over vorm en inhoud van het tijdschrift in het vooruitzicht.

— De voorzitter van het bestuur van de Studiekring (C. P. van Goor) vermeldt, dat de bijeenkomst van de Studiekring zal worden gehouden op 21 november a.s. te Wageningen; thema: de instandhouding van het bos als ecosysteem. Het bestuur van de Studiekring heeft enkele wijzigingen ondergaan: C. P. van Goor heeft H. A. van der Meiden opgevolgd (reglementair) en J. J. Westra is in de plaats gekomen van J. van den Burg in verband met drukke werkzaamheden van de laatste.

Tenslotte stelt C. P. van Goor nog aan de orde het door het Studiekringbestuur aan het verenigingsbestuur gedaan voorstel tot contributieverhoging. De contributie van f 5,- is onvoldoende om de voorbereidingskosten te dekken, zodat deze kosten als extra lasten aan de deelnemers in rekening worden gebracht. Na enige discussie wordt besloten dat deze zaak in het overleg tussen bestuur en studiekringbestuur moet kunnen worden opgelost.

— Nadat dr. Th. C. Oudemans de vergadering een vraag vanuit de praktijk heeft voorgelegd, waarop geen duidelijk antwoord kan worden gegeven, sluit de voorzitter ruim binnen de gestelde tijd de vergadering.